

Fördjupad olycksundersökning brand [REDACTED], 2012-11-14

Handlingen omfattas av sekretess enligt 9 kap 30§ i sekretesslagen och får inte lämnas ut utan prövning.

Räddningstjänsten
Verksamhet
Daniel Haarala

Fördjupad olycksundersökning brand [REDACTED], 2012-11-14

1 Anledning till olycksundersökningen

Räddningstjänsten Skellefteå undersöker olyckor och räddningsinsatser mot bakgrund av Lagen om skydd mot olyckor (SFS 2003:778), kap 3, § 10. Syftet är att klarlägga olycksorsak, olycksförlopp och räddningsinsats. Olycksundersökningen ska användas för utveckling av operativ verksamhet och olycksförebyggande arbete. Arbetet har **inte** till syfte att klarlägga ansvar, skuld eller vållande. I kommunens handlingsprogram för räddningstjänst finns kriterier för när en fördjupad olycksundersökning med utförlig dokumentation av olycksorsak, olycksförlopp och insats genomförande ska genomföras. Kriterierna är att en räddningsinsats ska ha genomförts och olyckan ska ha innehållit något av nedanstående aspekter:

- Dödsbrand
- Flera allvarligt skadade
- Brandspridning över brandcellsgräns
- Drunkning
- Allvarliga störningar på samhällsviktig verksamhet
- Farligt ämne som medfört, eller hotar medföra, stora konsekvenser på liv eller miljö
- Stora konsekvenser på miljö eller egendom

Denna olycka uppfyller kriteriet gällande dödsbrand.

2 Byggnaden

Omgivningsbeskrivning

Byggnaden är belägen i stadsdelsområdet [REDACTED] i stadsdelen [REDACTED]. Räddningstjänstens beräknade responstid till byggnaden uppgår till 3,5 minuter. I området finns brandvattennät och närmsta brandpost är belägen 75 meter från byggnaden. Byggnaden är belägen på ett avstånd av två meter från närmsta byggnad på grannfastigheten, och sju meter från närmaste bostad.

Bild 1 Situationskarta. Byggnaden inringad i rött.

Byggnadsbeskrivning

Byggnaden är ett enfamiljshus i ett plan med källare. Byggnaden är uppförd 1945 och tillbyggnad med bland annat vidbyggt garage skedde 1967. Byggnaden ovan källare är uppförd med träregelstomme och har sågspån som värmeisolerande material. Byggnaden har utrustats med ett från- och tilluftsventilationssystem med värmeväxlare i köket, där det finns möjlighet att förstärka självdraget med köksfläkten.

SKELLEFTEÅ KOMMUN

Räddningstjänsten
Verksamhet

Bild 2 Gatubild

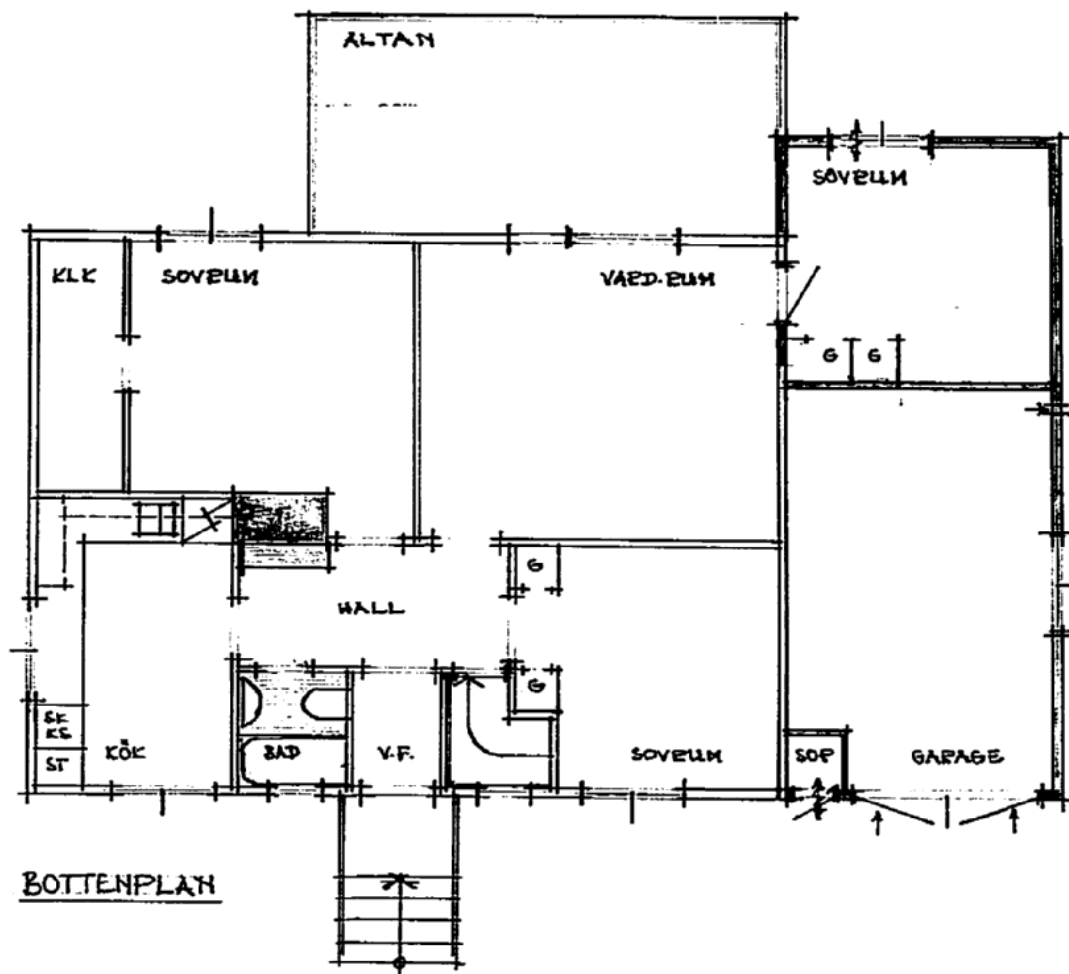

Bild 3 Byggnadsritning bottenplan

3 Beskrivning av händelsen

Boende i fastigheten mittemot upptäckte att det brann i köket på [REDACTED] och larmade då 112. Larmet inkom 22:48:35 till SOS Alarm AB som larmade räddningstjänsten 22:49:03. Det fanns då indikationer på att en person befann sig i huset. Räddningstjänsten var framme 22:51:36 och påbörjade insats med inriktning livräddning. Den anmärkningsvärt responstiden förklaras av att räddningsledarens medlyssning på larmsamtalet gav räddningstjänsten uppgifter om adress och händelse i ett mycket tidigt skede. Cirka tre minuter efter räddningstjänstens ankomst hade en person påträffats i köket och tagits ut ur huset av rökdykarna. Personen avtransporterades med ambulans och konstaterades efter upplivningsförsök avliden inne på akuten. I huset fanns två hundar som var vid liv och räddades av rökdykarna. Branden, som hade fått fäste i köksinredningen, släcktes och röken ventilerades ut. Efter 40 minuter betraktades branden som släckt och delar av räddningsstyrkan återgick till brandstationen. Branden blossade då upp igen, och ett angränsande rum till köket rökfylldes. Personal kallades tillbaka och en ny släckinsats med mer omfattande lämpning av köksinredning och byggnadsdelar i anslutning till brandhärden genomfördes. Räddningsinsatsen avslutades 02:05:29 varpå två man från räddningstjänsten kvarstannade för efterbevakning under natten.

Bild 4 Fotoklipp från insatsledarens hjälmkamerafilm [REDACTED].

4 Trolig orsak och förlopp

Tolkning av brandbilden vid en rekonstruktion av den utrivna köksinredningen (se bild 5) indikerar att branden startat i avfallskärlet under diskbänken och därifrån spridit sig till övrig köksinredning och anslutande byggnadsdelar; särskilt sågspånet i golv och väggar. Det är oklart hur länge branden pågått. En stor del av brandgaserna har ventilerats ut via kanalen från köksfläkten, men den relativt begränsade tilluften verkar ha medfört att branden ändå varit ventilationskontrollerad. Brandvarnaren ljöd då räddningstjänsten kom till platsen.

Det förefaller dock som att den avlidne personen hade låg eller ingen medvetenhet under brandförloppet. [REDACTED]

[REDACTED] Den avlidne var rökare och ett troligt scenario är att aska eller cigarett slängts i sopkärlet under diskbänken och antänt innehållet. Några alternativa brandstiftare i närheten av primärbrandhärden kan inte identifieras. En knepig omständighet är att ugnene samt tre av fyra spisplattor påslagna då räddningstjänsten kom till platsen, men det finns inget som indikerar att matlagning företagits, eller att något brännbart annat än kaffepanna, tändare och cigarettpaket funnits i närheten av plattorna.¹

¹ Hela stycket omfattas av sekretess enligt 9 kap 30§ i sekretesslagen och får inte lämnas ut.

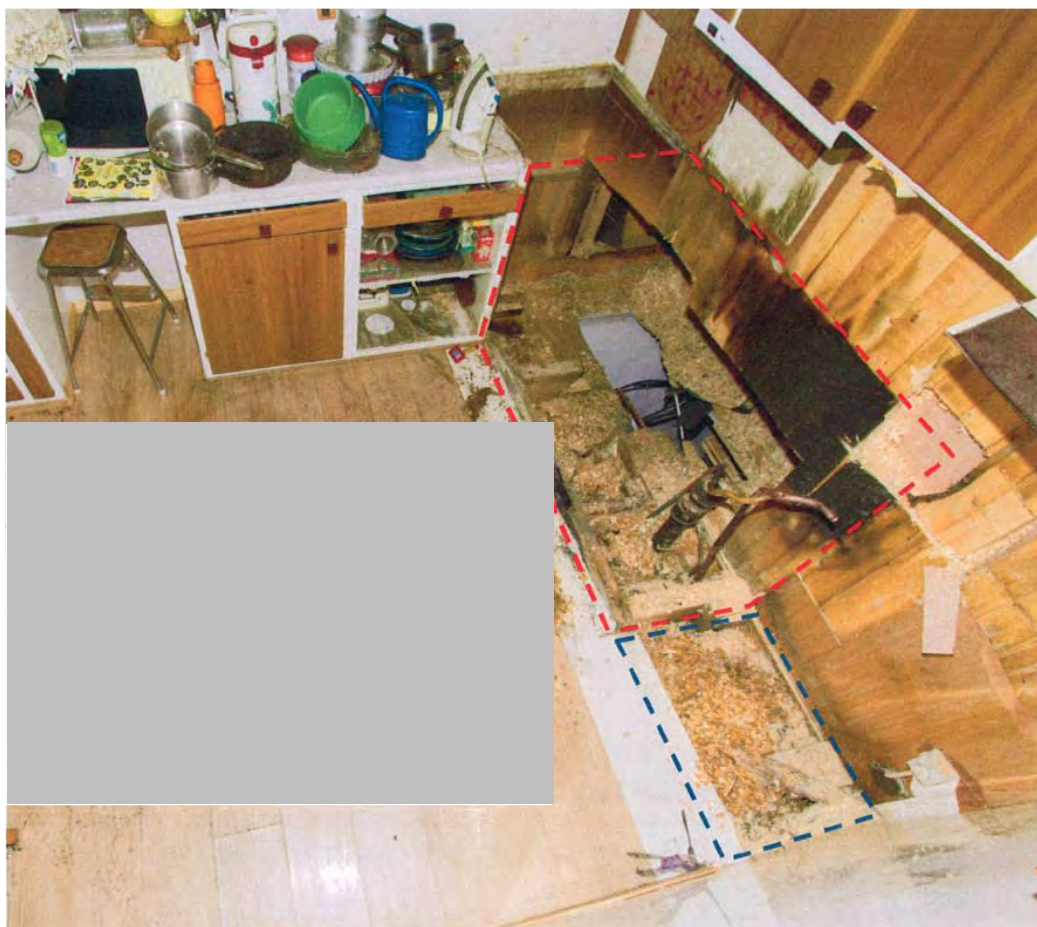

Bild 5 Köket med plats för spis (blå markering), diskbänk med underskåp (röd markering) och fyndplats avliden (gul markering). Fotografi från polisens bandorskaksundersökningsprotokoll.

Bild 6 Rekonstruktion av köksskåpet, med primärbrand markerad i gult. Fotografi från polisens bandorskaksundersökningsprotokoll.

5 Insatsens genomförande

Resultatet av räddningsinsatsen hade inte kunnat bli bättre. Tiden från ankomst till att personen lämnades över till vård hade inte kunnat bli kortare, och det hade sannolikt inte påverkat utfallet heller. Det finns dock två aspekter i räddningsarbetet som kunde förbättras gällande räddningspersonalens egen säkerhet och i att säkerställa att ytterligare spridning inte skulle ske:

- Rökdykningen inleddes utan tillgång till vatten. Kavitation på pumpen skedde vid uppstart, varpå omstart av pumpen behövde ske. Det påverkade inte resultatet av insatsen på något sätt, men om förhållandena hade varit sådana att släckning behövts genomföras under inledningsskedet hade det hämmat insatsen och inneburit en säkerhetsrisk för rökdykarna.
- Fortsatt brandspridning skedde efter att branden hade bedömts som släckt. Detta gick inte att identifiera med värmekamera. Detta påverkade inte heller brandskadorna i byggnaden nämnvärt eftersom det upptäcktes snabbt, men risken för en totalskada på byggnaden ökade.

6 Utredarens reflektioner och förslag på vidare åtgärder

Med antagandet att orsaksförloppet med aska i sopkärlet under diskbänken är den riktiga, bekräftar det en känd brandrisk, och de olycksförebyggande råd som ges angående varsam hantering med cigaretter och aska behöver inte ändras. Under de givna förutsättningarna med en förmodat medvetslös person under brandförloppet, hade inte heller några andra åtgärder än automatiskt brandlarm vidarekopplat till räddningstjänst eller annan åtgörare, alternativt automatiskt släcksystem kunnat ändra på utgången av olyckan. Detta är förstas åtgärder som ligger långt över den lägsta kravnivå som samhället generellt ställer på brandskydd hos enskilda.

När det gäller bristen på vatten i inledningen av släckinsatsen kan förbättringar både göras på organisatorisk och teknisk nivå. Organisatoriskt föreslås uppstartsövningar med syfte att förbättra kommunikation mellan pumpskötare och rökdykare, samt säkerställa funktionskontroll av vattentillförsel innan inträngning. Även ändrade underhållsrutiner där man avstår att tömma slangsystemet efter användning föreslås. Tekniskt bör möjligheten att förhindra för tidig uppstart av pump utredas.

Gällande händelsen med återtändning kan vikten av att frilägga rejält, särskilt då de omgivande byggnadsdelarna och isoleringen är utförda i brännbara material, inte nog understrykas. Värmekamera är inte ett ofelbart hjälpmedel för att upptäcka bränder inne i en byggnadskonstruktion. Åtgärdsförslaget kring detta är att arbeta med erfarenhetsåterföring om händelsen inom räddningstjänstorganisationen.

